PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

2022

www.proverto.co.za

Guiding the leaders of tomorrow

HOëRSKOOL OLIMPIADE
VOORBEREIDING STUDIEGIDS

GRAAD 10

BESIGHEIDSTUDIES

VORIGE VRAESTEL EN MEMO
RONDE EEN EN TWEE

GRATIS KOPIE

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA
Denkleiers • Leading Minds • Dikgopolo tša Dihlalefi

FASSET
Make the future count

UNIVERSITY OF JOHANNESBURG

DUT
DURBAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
INYUVESI YASETHEKWINI YEZOBUCHWEPHESHE
Creative. Distinctive. Impactful.

NELSON MANDELA UNIVERSITY

DUT
DURBAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
INYUVESI YASETHEKWINI YEZOBUCHWEPHESHE

YOUR FUTURE WILL BE...

BRILLIANT
INNOVATIVE
creative
ADAPTIVE
VISIONARY
BRIGHT

APPLY THROUGH THE CENTRAL APPLICATIONS OFFICE (CAO) TODAY VIA WWW.CAO.AC.ZA

FOR MORE INFORMATION VISIT
WWW.DUT.AC.ZA

DurbanUniversityofTechnology @DUT_Tweets @DUTCampusTv @dut_official1 @dut_official Durban University of Technology

ENVISION2030
transparency • honesty • integrity • respect • accountability
fairness • professionalism • commitment • compassion • excellence

CREATIVE. DISTINCTIVE. IMPACTFUL

PROVERTO

OLYMPIAD CALENDAR

www.proverto.co.za

GR 10 , 11 , 12

OLIMPIADE KALENDER

NATIONAL HIGH SCHOOL OLYMPIAD
Accounting, Business Studies, Economics

NASIONALE HOëRSKOOL OLIMPIADE
Rekeningkunde, Besigheidstudies, Ekonomie

2022

January

M	T	W	T	F	S
27	28	29	30	31	1
3	4	5	6	7	8
10	11	12	13	14	15
17	18	19	20	21	22
24	25	26	27	28	29
31	1	2	3	4	5

February

S	M	T	W	T	F	S
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	1	2	3	4	5

March

S	M	T	W	T	F	S
27	28	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

April

S	M	T	W	T	F	S
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

May

M	T	W	T	F	S
2	3	4	5	6	7
9	10	11	12	13	14
16	17	18	19	20	21
23	24	25	26	27	28
30	31	1	2	3	4

June

S	M	T	W	T	F	S
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2

July

S	M	T	W	T	F	S
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

August

S	M	T	W	T	F	S
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

September

M	T	W	T	F	S
29	30	31	1	2	3
5	6	7	8	9	10
12	13	14	15	16	17
19	20	21	22	23	24
26	27	28	29	30	1

October

S	M	T	W	T	F	S
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

November

S	M	T	W	T	F	S
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

December

S	M	T	W	T	F	S
27	28	29	30	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

First Round: 11 MAY
Second Round: 3 AUGUST

Eerste Ronde: 11 MEI
Tweede Ronde: 3 AUGUSTUS

Online self assessment test available

Aanlyn self assesering toetse beskikbaar

www.proverto.co.za

Link: https://www.proverto.co.za/olympiad/onlineAssess.html

NELSON MANDELA UNIVERSITY

Change the World by applying for a qualification in one of the following study field:

Accounting • Advertising • Afrikaans • Agricultural Management • Analytical Chemistry • Anthropology • Applied Design • Applied Mathematics • Architectural Technology • Architecture • Art • Auditing • Biochemistry • Biokinetics • Botany • Broadcasting • Building • Business Management • Business Studies • Ceramic Design • Chemistry • Criminal Justice • Civil Engineering • Clinical Psychology • Computer Science • Communication Networks (IT) • Conservation Biology • Construction Economics • Construction Management • Construction Studies • Counselling Psychology • Chemical Process Technology • Development Studies • Dietetics • Economics • Ecology • Education • Electrical Engineering • English • Environmental Health • Environmental Management • Emergency Medical Care (Paramedic) • Fashion • Financial Accounting • Financial Planning • Fine Art • Foundation Phase Teaching • Forestry • French • FET Teaching • Game Ranch Management • Geography • Geology • Graphic Design • History • Hospitality Management • Human Movement Science • Human Resource Management • Human Settlement Development • Industrial Psychology • Industrial Engineering • Information Systems • Information Technology • Inorganic Chemistry • Interior Design • Internal Auditing • Inventory Management • Intermediate Phase Teaching • isiXhosa • Journalism • Language & Literature • Law • Logistics • Management • Marine Biology • Marine Engineering • Marketing • Mathematics • Mechanical Engineering • Mechatronics • Media, Communication & Culture • Microbiology • Music • Music Education • Medical Laboratory Science • Medicine & Surgery • Nature Conservation • Nursing • Operations Management • Painting • Pharmacy • Philosophy • Physiology • Photography • Physics • Political Studies • Polymer Technology • Psychology • Public Administration • Public Management • Public Relations Management • Quality Management • Quantity Surveying • Radiography (Diagnostic) • Restoration Ecology • Renewable Energy • Sculpture • Senior Phase Teaching • Social Work • Sociology • Software Development • Sport Management • Sport Science • Statistics • Support Services (IT) • Taxation • Textile Design & Technology • Tourism • Transport Economics • User Support Services (IT) • Veldfire Management • Visual Arts • Wood Technology • Youth Work • Zoology

Change the World

T 041 504 1111
E info@mandela.ac.za

myfuture.mandela.ac.za

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers
Hoërskool Olimpiade

2021
www.proverto.co.za
Guiding the leaders of tomorrow

BESIGHEIDSTUDIES

GRAAD 10

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 12 Mei 2021

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
   Slegs een antwoord is korrek.
   Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

PROVERTO EBW OLIMPIADE 2021 – GRAAD 10 BESIGHEIDSTUDIES

RONDE 1

SAKE OMGEWING

1. Korrigeer die onderstreepte woord om die stelling waar te maak.

Die **makro**-omgewing bevat alle faktore en veranderlikes waaroor die onderneming volle beheer het.

A Mikro
B Mark
C Eksterne
D Tersiêre

2. 'n Verskaffer wat bankrot speel, sal 'n verandering teweegbring in watter omgewing?

A Makro
B Primêr
C Mikro
D Mark

3. Volgens STATS SA, hoeveel poste het die Suid-Afrikaanse ekonomie in die tweede kwartaal van 2020 afgeskud?

A 1 miljoen
B 2.2 miljoen
C 500 duisend
D 5.5 miljoen

4. Kies die effek wat werkloosheid op die ekonomiese omgewing sal hê.

A Verlaagde besteding en laer uitsetvlakke.
B Verhoogde besteding en hoër uitsetvlakke.
C Verhoogde besteding en laer uitsetvlakke.
D Verlaagde besteding en hoër uitsetvlakke.

5. *Ons dra geen kennis van die insident nie en jy is die enigste kliënt met hierdie probleem. Moet ons asseblief nie weer kontak nie aangesien hierdie inligting nie op ons van toepassing is nie.*

Verander die bogenoemde stelling sodat dit 'n positiewe uitwerking op die Openbare Betrekkinge funksie het.

A Ons dra geen kennis van die insident nie en jy is die enigste kliënt met hierdie probleem en ons sal nie daarop kommentaar lewer nie.
B Ons is bewus van die insident en het 'n volskaalse ondersoek na die kwessie geloods. Ons vra egter dat u ons nie weer kontak nie aangesien dit ons beeld negatief beïnvloed.
C Ons is bewus van die insident en het 'n volskaalse ondersoek na die kwessie geloods. Wees asseblief geduldig terwyl ons die nodige inligting insamel.
D Nie een van die bogenoemde nie.

6. Korrigeer die onderstreepte woorde om die stelling waar te maak.

Die **aankoopbestuurder** se taak is om die kontantbegroting sowel as 'n kapitaalbegroting op te stel om die langtermyn finansiële behoeftes van die onderneming te beplan.

A Bemarkingbestuurder
B Algemene bestuurder
C Administrasie bestuurder
D Finansiële bestuurder

7. Die missieverklaring van Pick 'n Pay...

A wys alle belangstellendes wat hul KSV-program behels.
B gee 'n duidelike rigting oor hoe hulle van plan is om hul visie te bereik.
C dui aan wat die langtermyn planne en doelstellings is.
D verander jaarliks totdat die onderneming meer gevestig is.

8. ... verwys na 'n situasie waar 'n derde party 'n besigheidsfunksie verrig wat normaalweg binne die onderneming gedoen word.

A Afvaardiging
B Kreatiewe denke
C Organiseer
D Uitkontraktering

9.

Waarom is dit belangrik vir elke individu in 'n organisasie om hul werk goed te verrig?

A Om disfunksionele konflik te verseker.
B Om persoonlike verhoudings te verwaarloos.
C Om die algemene doelwitte en doelstellings van die onderneming te bereik.
D Om 'n afname in die algehele doelwitte en doelstellings van die onderneming te bereik.

BESIGHEIDSEKTORE

10. Evalueer een rede waarom ondernemings in die openbare sektor finansieel sukkel.

A Streng kompetisie van die privaat sektor.
B Onvoldoende belastinginkomste om kapitaal te dek.
C Doeltreffende bestuur en invordering van kapitaal.
D Swak kapitaalbestuur maar met kundige algemene bestuur.

11. Kategoriseer die volgende prentjies in óf die **Tersiêre Sektor**, **Kwaternêre Sektor** óf **Vyfdelige Sektor.**

i.	ii.	iii.
Figuur 1: https://www.quora.com/	*Figuur 2: https://stratford101.weebly.com*	*Figuur 3: https://www.westerncape.gov.za/your_gov*

A i. Vyfdelige Sektor
ii. Kwaternêre Sektor
iii. Tersiêre Sektor

B i. Vyfdelige Sektor
ii. Tersiêre Sektor
iii. Kwaternêre Sektor

C i. Tersiêre Sektor
ii. Kwaternêre Sektor
iii. Vyfdelige Sektor

D i. Tersiêre Sektor
ii. Kwaternêre Sektor
iii. Tersiêre Sektor

12. Die volgende is 'n voorgestelde lys van ondernemings in die tersiêre sektor van die ekonomie.

1. O.R. Tambo Internasionale Lughawe
2. Nedbank
3. Aqua Monte Bottelaanleg
4. Amakulu Dairy
5. Sun International groep

Kies die regte kombinasie:

A 1, 3 en 5
B 1, 2 en 5
C 2, 4 en 5
D 3, 4 en 5

13. Die BBP (bruto binnelandse produk) van 'n land dui die ... van die land aan.

A ekonomiese stabiliteit
B ekonomiese groei
C politieke onstabiliteit
D sosiale welstand

14. Ongeveer 18,9% van die bevolking leef onder die broodlyn. As die Suid-Afrikaanse bevolking 60,041,994 is, hoeveel mense leef in armoede?

A 1,134,2833
B 1,347,936
C 11,347,936
D 11,400,283

EKONOMIESE STELSELS

15. Die basiese ekonomiese probleem is:

A beperkte behoeftes moet bevredig word deur die gebruik van beperkte skaars hulpbronne.
B beperkte behoeftes moet bevredig word deur die gebruik van onbeperkte skaars hulpbronne.
C onbeperkte behoeftes moet bevredig word deur die gebruik van beperkte skaars hulpbronne.
D onbeperkte behoeftes moet bevredig word deur die gebruik van onbeperkte skaars hulpbronne.

16. Watter een van die volgende kan as 'n nadeel van internasionale handel beskou word?

A Verskillende klimate
B Sanksies teen 'n land
C Doeltreffende kommunikasie en vervoer
D Spesialisasie in arbeid

17. Pous Pius XI het die volgende stelling gemaak: dat die regering "hulp aan die lede van die maatskaplike liggaam moet verleen, maar hulle nooit mag absorbeer of vernietig nie".
(https://en.wikipedia.org/wiki, besoek 28/02/2020)

Ondersteun die bogenoemde stelling deur die soort ekonomiese stelsel waarna hy verwys te selekteer.

A Beplande ekonomie
B Gemengde ekonomie
C Mark ekonomie
D Finansiële ekonomie

18.

Figuur 4: https://fee.org/articles/4-common-capitalism-myths-debunked/

Motiveer die kritiek op kapitalisme deur na die bogenoemde spotprent te verwys.

A Kapitaliste se beheer van produksie sal negatief beïnvloed word omdat werkers oorwerk word.
B Mense en ondernemings neem die meeste van die besluite.
C 'n Prysstelsel en mededingende markte.
D 'n Land se handel en nywerheid word deur privaateienaars vir wins beheer, eerder as deur die staat.

19. Die regering besit al die besigheidsdepartemente en organisasies in die … sektor.

A Primêre
B Informele
C Privaat
D Publieke

DIE SIRKULÊRE VLOEI

20. **Noem of die volgende stelling WAAR of ONWAAR is:**

Ekonomiese groei loop hand-aan-hand met 'n toename in die inflasiekoers.

A Onwaar, afname in inflasie.
B Waar.
C Onwaar, toename in belastingkoerse.
D Onwaar, toename in resessie.

21. Voorspel die uitkoms indien huishoudings uit die sirkulêre vloei van 'n geslote ekonomie gehaal sou word.

A Geen belastinginkomste vir infrastruktuur ontwikkeling nie.
B Geen arbeiders om produksiefakore te omskep nie.
C Geen ekonomiese ontwikkeling sou moontlik wees nie.
D Al die bogenoemde.

Die volgende diagram moet gebruik word om Vrae 22, 23 en 24 te beantwoord.

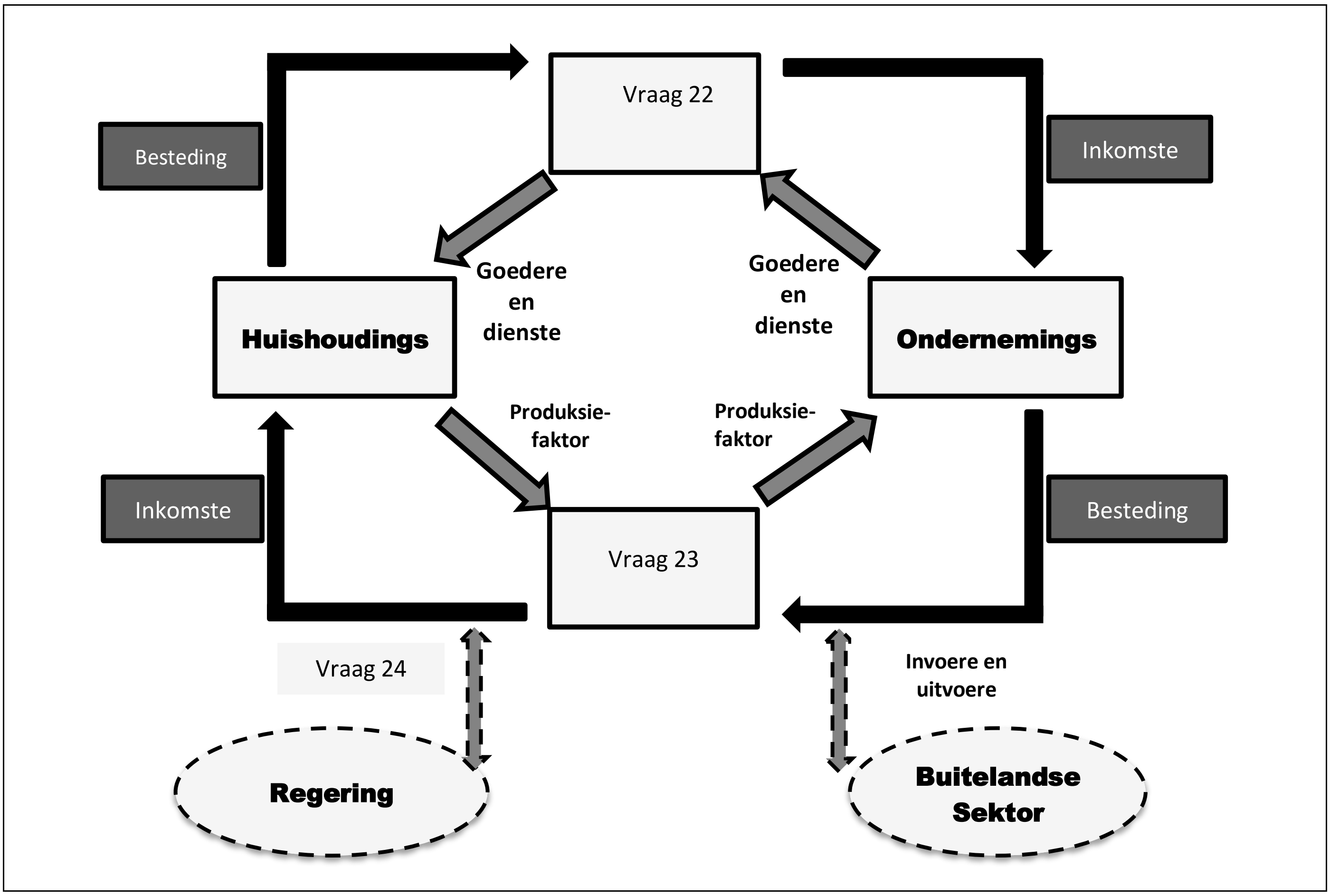

22. Benoem die blok genommer Vraag 22.

A Mark vir goedere en dienste.
B Goedere en dienste.
C Produksiefaktore.
D Mark vir die produksiefaktore.

23. Benoem die blok genommer Vraag 23.

A Mark vir goedere en dienste.
B Goedere en dienste.
C Buitelandse inkomste vir goedere en dienste.
D Mark vir produksiefaktore.

24. Verduidelik die impak van die aktiwiteit by die blok genommer Vraag 24 soos in die diagram geïllustreer.

A Sonder buitelandse inkomste sou geen dienslewering moontlik wees nie.
B Geen arbeiders om goedere en dienste te produseer nie.
C Geen bevolkingsgroei nie.
D Sonder die betaling van belasting sou geen dienslewering moontlik wees nie.

ENTREPRENEURSKAP

Gebruik die volgende foto om Vrae 25, 26 en 27 te beantwoord.

Figuur 5: https://www.fearlessmotivation.com

25. Identifiseer die bekende entrepreneur in die foto.

A Bill Gates
B Elon Musk
C Mark Zuckerberg
D Steve Jobs

26. Dui aan waarvoor hy bekend is.

A Apple ontwerper.
B Ontwikkeling van Google.
C Ontwikkeling van Windows.
D Stigter van Tesla Motors en SpaceX.

27. Watter uitwerking het COVID-19 op entrepreneurskap gehad?

A COVID-19 het geen invloed op entrepreneurskap gehad nie.
B COVID-19 het daartoe gelei dat slegs die regering nuwe ondernemings open.
C COVID-19 het daartoe gelei dat regerings ondernemings koop.
D COVID-19 het ook gelei tot 'n toename in ondernemingsaktiwiteit en kreatiwiteit.

28. Gee 'n voorbeeld van die mees suksesvolle ondernemings tydens grendeltyd.

A Voedseldienste
B Hondeloop diens
C Oefeningsfasiliteite
D Wasgoeddienste

29. Watter van die volgende elemente word **NIE** gebruik om 'n entrepreneuriese onderneming te beoordeel **NIE**?

A Verskaffers
B Kreatiwiteit
C Potensiaal vir groei
D Duidelike visie en missie

30. Watter een van die volgende definisies is **VERKEERD**?

A 'n Entrepreneur is 'n persoon wat 'n produk of diens lewer wat hy of sy dan verkoop om geld te verdien.
B 'n Entrepreneur is 'n persoon met die kennis en vaardighede om die produksiefaktore te kombineer en te koördineer om sodoende wins te maak.
C 'n Entrepreneur is 'n individu wat die risiko's van 'n onderneming organiseer, besit, bestuur en aanvaar.
D Nie een van die bogenoemde nie

#ChooseUP

Maak jou toekomsdrome waar

#ChooseUP

- Ons grade word **internasionaal** erken.
- Ons **alumni** is baie gesog.
- Ons het **ondersteuningsprogramme** om ons studente te help om suksesvol te wees.
- Ons help om jou **voor te berei** op die **wêreld van werk**.

Jou toekoms maak saak.

*Doen so gou moontlik vanaf **1 April 2022** **aansoek** by www.up.ac.za/apply.*

***Keuringsprogramme** sluit op **30 Junie 2022**.*

*Alle ander programme (**nie-keuringsprogramme**) sluit sodra 'n program vol is.*

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

Make today matter

www.up.ac.za

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Hoërskool Olimpiade

2021

www.proverto.co.za

Guiding the leaders of tomorrow

BESIGHEIDSTUDIES

GRAAD 10

Olimpiade Vraestel

Ronde Twee

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 04 Aug 2021

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D) Slegs een antwoord is korrek. Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

PERIODIC TABLE OF THE FIGURES OF SPEECH

UNIVERSITY OF JOHANNESBURG

1 M Metaphor											2 S Simile
3 Sy Synecdoche	4 My Metonymy						5 P Personification	6 A Antanaclasis	7 Pa Paronomasia	8 Sp Syllepsis	9 O Onomatopoeia
10 An Anthimeria	11 Ph Periphrasis						12 H Hyperbole	13 Au Auxesis	14 L Litotes	15 Me Meiosis	16 Rq Rhetorical Question
17 I Irony	18 Ox Oxymoron	19 Px Paradox	20 Pm Parallelism	21 As Antithesis	22 C Climax	23 Ae Anastrophe	24 Pa Parenthesis	25 Ap Apposition	26 E Ellipsis	27 Ay Asyndeton	28 B Brachylogia
29 Py Polysyndeton	30 Al Alliteration	31 Ac Assonance	32 Pt Polyptoton	33 At Antanaclasis[2]	34 Aa Anaphora	35 Ep Epistrophe	36 Es Epanalepsis	37 Ad Anadiplosis	38 Cx Climax[2]	39 Ab Antimetabole	40 Ch Chiasmus

Tropes

Reference

1. **Metaphor:** Reference of one thing to imply another
2. **Simile:** Explicit comparison of two unlike things
3. **Synecdoche:** A part is used for a whole or a whole is used for a part
4. **Metonymy:** Naming an object or concept to refer to another, related object or concept
5. **Personification:** Referencing inanimate objects with human-like qualities or abilities

Wordplay & Puns

6. **Antanaclasis:** Repetition of a word with two different definitions
7. **Paronomasia:** Use of words similar in sound but different in meaning (punning)
8. **Syllepsis:** Use of the same word differently to modify two or more objects
9. **Onomatopoeia:** Forming a word to imitate a sound

Substitutions

10. **Anthimeria:** Substitution of one part of speech for another
11. **Periphrasis:** Circumlocution; use of a descriptive phrase or proper noun to stand for qualities of the phrase or noun

Overstatement/Understatement

12. **Hyperbole:** Exaggeration for effect
13. **Auxesis:** Use of a term to describe something disproportionately less significant than the term implies
14. **Litotes:** Deliberate understatement
15. **Meiosis:** Use of a term to describe something disproportionately greater than the term implies

Inversions

16. **Rhetorical Question:** Asking a question for a purpose other than to get an answer
17. **Irony:** Use of terms to convey a meaning opposite of the terms' literal meaning
18. **Oxymoron:** Placing two opposing terms side by side
19. **Paradox:** Contradictory phrase that contains some measure of truth

Schemes

Balance

20. **Parallelism:** Similarity in structure between words and phrases
21. **Antithesis:** Juxtaposing two contradictory ideas
22. **Climax:** Ordering words and phrases in order of increasing importance

Word Order

23. **Anastrophe:** Inversion of natural speaking word order
24. **Parenthesis:** Insertion of terms or phrases that interrupt the natural syntactical flow
25. **Apposition:** Addition of words to clarify or elaborate what came before

Omission/Inclusion

26. **Ellipsis:** Omission of words implied by context
27. **Asyndeton:** Omission of conjunctions between clauses
28. **Brachylogia:** Omission of conjunctions between a series of words
29. **Polysyndeton:** An overabundance of conjunctions

Repetition

30. **Alliteration:** Repetition of consonants in two or more words
31. **Assonance:** Repetition of similar vowel sounds
32. **Polyptoton:** Repetition of words derived from the same root
33. **Antanaclasis:** Repetition of a word used with more than one meaning
34. **Anaphora:** Repetition of the same word or phrase at the beginning of successive clauses
35. **Epistrophe:** Repetition of the same word or phrase at the end of successive clauses
36. **Epanalepsis:** Repetition of a word at the end of a clause that was used at the beginning of the clause
37. **Anadiplosis:** Repetition of the last word of one clause at the beginning of the following clause
38. **Climax:** Repetition of anadiplosis at least three times, arranged so as to increase in importance each time
39. **Antimetabole:** Repetition of words in successive clauses, but in reverse grammatical order
40. **Chiasmus:** Repetition of grammatical structures in reverse order in successive phrases or clauses

What Are Figures of Speech?

Figures of speech are the fantastic little quirks in our language that make writing interesting. Typically divided into two types – tropes and schemes – figures of speech are structural and content-driven stylistic choices that add character and clarity to the way readers interpret writing.

What Are Tropes?

Tropes are figures of speech that deviate in some way from the literal or ordinary meaning of words and phrases. You've probably heard of things like metaphors and similes – these are two of the many tropes you have at your disposal to enhance complexity, interest, and literary allusion to your writing.

What Are Schemes?

Schemes are rhetorical adjustments to writing that make text read more smoothly and even sound more persuasive. Schemes deal with the structure of your sentences and where you position words and clauses.

Why Should I Care?

If the purposes of writing are to engage your readers, help them understand, and persuade them, then you need to know the tools at your disposal to be all three of those things: engaging, comprehensible, and persuasive. Beyond the basic ability to use grammar correctly, the figures of speech are among your most valuable tools to becoming a fantastic writer.

Reference: http://rhetoric.byu.edu/figures/Schemes%20and%20Tropes.htm TheVisualCommunicationGuy.com | 2014

A leader on our continent. **UJ. Fourth in South Africa.**
Fifth in Africa: Quacquarelli Symonds (QS) World University Rankings.
For more information, visit future.uj.mobi

The Future Reimagined

PROVERTO EMS OLIMPIADE 2021 – GRAAD 10

BESIGHEIDSTUDIES

RONDE 2

MIKRO-OMGEWING

> Suid-Afrika se werkloosheidsyfer het in die vierde kwartaal van 2020 tot 32,5% gestyg van 30,8% in die vorige tydperk. Dit was die hoogste werkloosheidskoers sedert kwartaallikse data in 2008 beskikbaar geword het.
>
> (https://tradingeconomics.com/south-africa/unemployment-rate, 2021/05/25)

1. Werkloosheid is 'n makro-omgewingskwessie. Hoe beïnvloed dit die mikro-omgewing?

A Toename in produksie namate die vraag na goedere en dienste toeneem.
B Afname in produksie namate die vraag na goedere en dienste toeneem.
C Toename in produksie namate die vraag na goedere en dienste afneem.
D Afname in produksie namate die vraag na goedere en dienste afneem.

2. 'n Dienskontrak is 'n soort kontrak wat in die arbeidsreg gebruik word om regte en verantwoordelikhede tussen partye toe te ken. Wanneer die mensekapitaalbestuurder 'n nuwe kontrak skryf, moet hulle die Wet op Basiese Diensvoorwaardes in gedagte hou.

Wat is die minimum loon volgens hierdie wet?

A R50.60 per uur
B R100.50 per uur
C R21.69 per uur
D R10.58 per uur

3. Sê of elk van die volgende situasies ‘n sterkpunt, 'n swakheid, 'n geleentheid of 'n bedreiging vir 'n entrepreneur is.

	Opgedateerde, duur tegnologie	**Hardwerkende, toegewyde werknemers**	**Vinnige markgroei**	**Toename in kompetisie**
A	Bedreiging	Sterkpunt	Geleentheid	Bedreiging
B	Swakheid	Geleentheid	Sterkpunt	Swakheid
C	Geleentheid	Swakheid	Bedreiging	Geleentheid
D	Sterkpunt	Swakheid	Geleentheid	Bedreiging

4. Die Menslike Kapitaal afdeling by Coca-Cola se hoofkantoor in Suid-Afrika is hoofsaaklik daar om:

A al die bedryfsaktiwiteite en funksies te konsolideer om 'n sterk arbeidsmag te hê.
B te sorg dat die stroop op die regte tyd en plek aangekoop word vir verspreiding deur die arbeidsmag.
C alle aktiwiteite in te sluit wat nodig is om 'n effektiewe en gemotiveerde werksmag te ontwikkel.
D nie een van bogenoemde nie.

Die mark skep nie voldoende werksgeleenthede om genoeg mense van werkende ouderdom in diens te neem nie. Die aantal werklose persone het met 701 000 gestyg tot 7,2 miljoen, die indiensneming het met 333 000 gestyg tot 15 miljoen en die arbeidsmag het met 1 miljoen gestyg tot 22,3 miljoen.
(https://tradingeconomics.com/south-africa/unemployment-rate, 2021/05/25)

5. Werkloosheid is ‘n makro-omgewingskwessie. Hoe beïnvloed dit die markomgewing?

A Minder belasting beskikbaar vir die regering.
B Minder klante beskikbaar omdat minder besteebare inkomste beskikbaar is.
C Toename in kliënte namate die vraag na goedere toeneem.
D Geen invloed op die markomgewing nie.

Gebruik die onderstaande prentjie om vrae 6 en 7 te beantwoord.

Figuur 1: https://penji.co

6. Die bogenoemde prentjie is ’n voorbeeld van onetiese bemarking. Hoe beïnvloed dit die markomgewing?

A ’n Kultuur van wantroue word geskep tussen kliënte en besigheid.
B Kliënte verwag onetiese bemarking en word nie daardeur gepla nie.
C ’n Kultuur van vertroue word geskep tussen die besigheid en verskaffers.
D Daar sal geen direkte effek op die markomgewing wees nie.

7. Watter wetgewing spreek onetiese bemarking aan?

A Wet op Kliënte Straf
B Wet op Verbruiker Voorkoming
C Wet op Kliënte Voorkoming
D Wet op Verbruikerbeskerming

8. Die manier waarop 'n onderneming aan alle belanghebbendes uitgebeeld word ten opsigte van hul beeld, houding, diens en produklewerings, asook hoe eties dit bestuur word, staan bekend as ________.

A Besigheidsetiek
B Media-etiek
C Norme en waardes
D Professionaliteit

9. Watter faktor sal 'n verskaffer wat baie tegnologie gebruik die meeste beïnvloed?

A Beurtkrag
B Armoede
C MIV/Vigs
D Werkloosheid

MAKRO-OMGEWING

10. Vul die ontbrekende inligting in vir die onderstaande verklaring wat gedurende Mei 2021 op Moneyweb gepubliseer is.

Nadat die ekonomie met _____% gekrimp het namate die virus in 2020 produksie verwoes en handel onderbreek het, sal dit na verwagting vanjaar van die lae basis herstel.

A 7
B 2
C 5
D 15

11. Die regering beplan om twee derdes van die bevolking in te ent. As die huidige SA bevolking 59 miljoen mense is, hoeveel mense sal ingeënt word?

A 19 666 667
B 23 940 000
C 39 333 333
D 28 940 000

12. Aan die einde van 2019 berig SABC Nuus oor die Suid-Afrikaanse korrupsiekrisis. Hoeveel geld het volgens SABC Nuus aan korrupsie verlore gegaan?

A R1 triljoen
B R1.7 miljoen
C R1 biljoen
D R17 700 000

13. Volgens Reuters sal Suid-Afrika oor die volgende drie jaar hoeveel aan die COVID-19-entstof spandeer?

A R193 000
B R19.3 biljoen
C R600 000
D R19.3 miljoen

14. Op 5 Junie 2021 was die Rand-Dollor wisselkoers 1 USD = 13,4384 ZAR.

A Dus op 5 Junie 2021 was die Rand die sterkste teenoor die Amerikaanse Dollor sedert Februarie 2019.
B Dus op 5 Junie 2021 was die Rand die swakste teenoor die Amerikaanse Dollor sedert Februarie 2019.
C Dus op 5 Junie 2021 was die Rand min of meer dieselfde teenoor die Amerikaanse Dollor sedert Februarie 2019.
D Die Rand kan nie gemeet word teenoor die Dollor nie, want dit word gebruik op verskillende kontinente.

15. Ongeveer __ van die Suid-Afrikaanse volwasse bevolking is met MIV besmet.

A tussen 10 en 15%
B tussen 18 en 20%
C tussen 25 en 30%
D tussen 30 en 40%

BESIGHEIDSEKTORE

16. Van watter sektor van die ekonomie vorm 'n restaurant deel?

A Formeel
B Primêr
C Sekondêr
D Tersiêr

17. Vul die ontbrekende inligting in vir die onderstaande verklaring wat gedurende Mei 2021 op Moneyweb gepubliseer is.

Mynbou en vervaardiging beslaan byna 'n kwart van die bruto binnelandse produk, terwyl handel, wat die kleinhandelsektor insluit, ____% bydra.

A 27
B 20
C 5
D 16

18. Watter farmaseutiese onderneming het, as gevolg van Korporatiewe Sosiale Verantwoordelikheid, hulself daartoe verbind om hul COVID-19-entstowwe sonder winsbejag te verkoop?

A Pfizer
B Johnson & Johnson
C Moderna
D Aspen

19. Verander die onderstreepte woord(e) om dit **WAAR** te maak.

Ons vind ondernemings wat dienste lewer en produkte verkoop in die <u>sekondêre</u> sektor.

A formele
B informeel
C primêre
D tersiêre

SOSIO-EKONOMIESE PROBLEME

20. Die morele verpligting van die onderneming om by te dra tot die groter belang van die gemeenskap.

A Korporatiewe Sosiale Belegging
B Korporatiewe Sosiale Verantwoordelikheid
C Korporatiewe Sosiale Organisasie
D Wêreld se Sosiale Verantwoordelikheid

21. Die werklike produksiefaktore wat 'n onderneming gebruik om die gemeenskap te help.

A Korporatiewe Sosiale Belegging
B Korporatiewe Sosiale Verantwoordelikheid
C Korporatiewe Sosiale Organisasie
D Wêreld se Sosiale Verantwoordelikheid

22. Werkloosheid wat veroorsaak word deur groeiende bevolkings en afnemende ekonomieë.

A Seisoenale werkloosheid
B Strukturele werkloosheid
C Staatswerkloosheid
D Sikliese werkloosheid

23. 'n Moontlike effek van Vigs op die werkplek is ______________.

A werknemers is dikwels afwesig van die werk
B geskoolde werkers gaan verlore as gevolg van die siekte
C werkers is minder produktief as gevolg van lae energievlakke
D Al die bogenoemde.

24. Watter organisasie is verantwoordelik vir die betaling van maatskaplike toelae?

A SASSA
B SABSA
C SADSA
D SARTA

VORMS VAN EIENAARSKAP

25. Vul die ontbrekende inligting in vir die onderstaande stelling.

____________ is die wins wat aan aandeelhouers in 'n openbare maatskappy betaal word.

A Skuldbriewe
B Dividende
C Aansporing
D Inkomste

26. Vul die ontbrekende inligting in vir die onderstaande stelling.

Die __________ is 'n dokument wat handel oor etiese sakepraktyk en fokus op die volgende elemente: sosiaal, ekonomies en politiek.

A Prospektus
B Akte van oprigting
C King IV
D Stigtingsverklaring

27. Die term 'beperk' in Pick 'n Pay Beperk beteken ______________.

A 'n beperkte aantal lede
B die wins is beperk
C die aanspreeklikheid van die aandeelhouers is beperk
D beperkte kontinuïteit

28. Verduidelik die term “Voetstoots”.

A ʼn Aankoop sonder waarborg; dit is die koper se risiko.
B Ongeregistreerde besigheid.
C ʼn Besigheid wat nie inkomstebelasting betaal nie.
D Aankoop van tweedehandse goedere.

29. Wat is die maksimum bedrag belasting betaalbaar op die progressiewe belastingstelsel?

A 36%
B 40%
C 50%
D 45%

30. Die vermoë van 'n onderneming om kontrakte onder sy eie naam aan te gaan, staan bekend as _______.

A kontinuïteit
B eienaarskap
C beperkte aanspreeklikheid
D regspersoonlikheid

PROVERTO
Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

NATIONAL HIGH SCHOOL OLYMPIAD
NASIONALE HOëRSKOOL OLIMPIADE
www.proverto.co.za

ROUND 1 RONDE

GR 10 MEMO

MEMORANDUM
2021

Colour	Meaning
Blue	ANSWER
Green	LOWER LEVEL
Yellow	MODERATE LEVEL
Red	HIGHER LEVEL

BUSINESS STUDIES / BESIGHEIDSTUDIES

	A	B	C	D
1.	Answer – Lower level			
2.				Answer – Lower level
3.		Answer – Moderate level		
4.	Answer – Higher level			
5.			Answer – Higher level	
6.				Answer – Lower level
7.		Answer – Lower level		
8.				Answer – Moderate level
9.			Answer – Moderate level	
10.	Answer – Higher level			
11.			Answer – Higher level	
12.		Answer – Lower level		
13.		Answer – Lower level		
14.			Answer – Moderate level	
15.			Answer – Moderate level	

	A	B	C	D
16.		Answer – Moderate level		
17.		Answer – Higher level		
18.	Answer – Higher level			
19.				Answer – Lower level
20.	Answer – Lower level			
21.				Answer – Higher level
22.	Answer – Moderate level			
23				Answer – Moderate level
24.				Answer – Moderate level
25.		Answer – Higher level		
26.				Answer – Higher level
27.				Answer – Moderate level
28.	Answer – Moderate level			
29.	Answer – Moderate level			
30.				Answer – Lower level

ROUND 2 RONDE

	A	B	C	D
1.				Answer – Higher level
2.			Answer – Higher level	
3.	Answer – Higher level			
4.			Answer – Lower level	
5.		Answer – Higher level		
6.	Answer – Higher level			
7.				Answer – Higher level
8.				Answer – Moderate level
9.	Answer – Lower level			
10.	Answer – Higher level			
11.			Answer – Moderate level	
12.	Answer – Moderate level			
13.		Answer – Moderate level		
14.	Answer – Moderate level			
15.		Answer – Higher level		

	A	B	C	D
16.				Answer – Lower level
17.				Answer – Higher level
18.		Answer – Higher level		
19.				Answer – Lower level
20.		Answer – Moderate level		
21.	Answer – Moderate level			
22.				Answer – Moderate level
23				Answer – Lower level
24.	Answer – Moderate level			
25.		Answer – Moderate level		
26.			Answer – Moderate level	
27.			Answer – Moderate level	
28.	Answer – Higher level			
29.				Answer – Higher level
30.				Answer – Lower level

DON'T JUST STRIVE FOR EXCELLENCE, BECOME IT.

Be a #YoungDifferenceMaker

AT NEDBANK WE BELIEVE IN USING OU FINANCIAL EXPERTISE TO DO GOOD BY ASSISTING BRIGHT YOUNG LEADERS TO PURSUE THEIR ACADEMIC DREAMS.

The Nedbank External Bursary Programme aims to fund academically deserving students who do not have the financial means to study fulltime towards a first undergraduate degree or diploma at a South African public university or university of technology.

Bursaries are awarded to address scarce and future skill requirements in the financial sector with specific focus on **Green Economy** skills.

CRITERIA FOR SELECTION:

To be eligible for the Nedbank bursary, you must:

- **be a South African citizen;**
- **have a proven financial need, as determined by your**
- **household income;**

have achieved:

- a minimum academic average of 65% in the year that you are applying for the bursary; and
- a minimum academic average of 65% for the required subjects aligned with the qualification you plan to study towards at university; and
- **not have completed your grade 12 or senior certificate with mathematics literacy; and**
- **have successfully obtained admission approval to a South African public university or university of technology for the undergraduate qualification you plan to study towards.**

THE APPLICATION PROCESS:

We screen bursary applications against our external bursary selection criteria and we award bursaries through the Nedbank Educational Trust, at the sole discretion of the trust.

IF YOU ARE SHORTLISTED, WE WILL ASK YOU TO:

- submit the relevant documents for financial review;
- participate in psychometric and other assessments; and
- attend an interview.

For the complete application process and a list of required documents, please visit our website at **www.nedbank.co.za/bursary.**

There you can also find more information on opening dates and apply online.

All candidates will receive **feedback on the status** of their application at the completion of the recruitment and selection process (expected to be completed by the end of 2022).

Contact information
Email: Unlockyourambition@nedbank.co.za

Bursaries are granted at Nedbank's sole discretion.

see money differently

NEDBANK